

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
«Наукометричні бази даних та публікаційна активність»

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри підйомно-
транспортних і металургійних машин
Протокол № 21 від 20 червня 2023 р.

Краматорськ – Тернопіль 2023

УДК 621.873

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Наукометричні бази даних та публікаційна активність» / Укл. М.Ю.Дорохов. - Краматорськ: ДДМА, 2019. - 12 с.

Містять перелік питань, що вивчаються у курсі «Наукометричні бази даних та публікаційна активність» та контрольні питання для перевірки знань. Приведено короткі теоретичні відомості, тематика, рекомендована література для самостійної роботи з основних напрямків курсу.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри підйомно-транспортних і металургійних машин
Протокол № 21 від 20 червня 2023 р.

Електронне навчальне видання

Укладач: М.Ю. Дорохов, доцент

Вступ

Згідно з нормативними документами навчальний процес у закладах вищої освіти здійснюється в таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота аспірантів, практична підготовка, контрольні заходи.

Самостійна робота аспіранта є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи - набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових і дослідницьких умінь та навичок.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується робочим навчальним планом і становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу аспіранта, відведеного для вивчення навчальної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Наукометричні бази даних та публікаційна активність» визначений навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійну роботу аспіранта забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум, навчально-методичний комплекс дисципліни тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи аспірантів передбачають можливість проведення самоконтролю аспіранта.

Для самостійної роботи аспіранту рекомендована відповідна наукова література.

Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з навчальної дисципліни аспіранти можуть виконувати у бібліотеці навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь укладеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу аспіранта до потрібних дидактичних засобів.

Графік самостійної роботи доводять до відома аспірантів на початку поточного семестру.

Навчальний матеріал з навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння аспірантом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, який аспіранти опрацьовували під час проведення навчальних занять.

Самостійну роботу аспірантів організовує викладач через систему домашніх завдань, виконання яких оцінює викладач, і ця оцінка входить до семестрової оцінки студента.

Види завдань для самостійної роботи аспірантів:

- реферування наукової літератури;

- пошук наукової літератури до теми;
- розв'язання практичних завдань;
- опрацювання матеріалу за навчальною літературою та створення структурної (візуальної) схеми прочитаного матеріалу.

Методичні вказівки щодо самостійної роботи розроблені з урахуванням нових підходів щодо підготовки фахівців. Кожен з модулів містить усі види навчального навантаження: лекції, практичні заняття, самостійну роботу аспірантів.

Перелік тем і питань для самостійного опанування дисципліни

Тема 1 Публікаційна активність. Наукометрія

Історія та основні завдання наукометрії.

Основні методи та індикатори наукометрії.

Питання для самоперевірки

Проаналізуйте історію, основні завдання наукометрії.

Схарактеризуйте основні методи та індикатори наукометрії.

Література: [3, с. 13-16; 4, с. 14-20; 10, с. 6-10; 18, с. 16-20; 28, с. 10-11; 30 с. 28-35].

Тема 2 Наукометрична платформа Web of Science

Реєстрація профілю на платформі Web of Science.

Бази даних наукометричної платформи Web of Science: Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Arts & Humanities Citation Index та Conference Proceedings Citation Index.

Українські журнали у наукометричній платформі Web of Science.

Питання для самоперевірки

Політика відбору журналів для опрацювання в комерційних бібліометричних системах Web of Science.

Як здійснити пошук та аналіз інформації у Web of Science Core Collection?

Які основні помилки, що можуть призвести до відсутності результатів пошуку? Навіщо потрібен пошук за автором?

Переваги Web of Science?

Основні завдання й функції наукометричної платформи Web of Science.

Пошук інформації у наукометричній платформі Web of Science.

Українські журнали в наукометричній платформі Web of Science.

Література: [3, с. 13-16; 4, с. 14-20; 10, с. 6-10; 18, с. 16-20; 28, с. 10-11; 30 с. 28-35].

Тема 3 Наукометрична платформа Scopus

Інструкція користувачів наукометричної платформи Scopus.

Спеціальний інтерактивний портал наукометричної платформи Scopus: Elsevier Editorial System - «Видавнича Система Ельзевіра» (EES).

Аналітичний портал наукометричної платформи Scopus:

SCImagoJournal & CountryRank (SJR).

Українські видання у наукометричній платформі Scopus.

Питання для самоперевірки

Різниця між бібліометричними БД і наукометричними системами.

Комерційні наукометричні системи. Некомерційні наукометричні системи. Світові наукометричні системи.

Політика відбору журналів для опрацювання в комерційних бібліометричних системах Scopus.

Бібліометричний портрет науковця, бібліометричний профіль установи та підрозділу установи.

Розвиток науки на підставі бібліометричних профілів учених і установ.

Основні завдання й функції наукометричної платформи Scopus.

Бібліометричні показники інформаційних ресурсів бази даних Scopus.

Пошук інформації у наукометричній платформі Scopus.

Спеціальний інтерактивний портал наукометричної платформи Scopus: Elsevier Editorial System - «Видавнича Система Ельзевіра» (EES). Аналітичний портал наукометричної платформи Scopus: SCImagoJournal & CountryRank (SJR).

Українські журнали в наукометричній платформі Scopus.

Література: [1, с. 43-50; 2, с. 77-90; 9, с. 33-40; 10, с. 14-18; 17, с. 55-60; 20, с. 30-45; 28 с. 69-78].

Тема 4 Пошукова та наукометрична база системи

Google Академія (Google Scholar)

Пошук за автором у системі Google Scholar.

Робота з Google Scholar: інтерфейс Google Scholar, опція розширеного пошуку, відсортування результатів пошуку, пошук за датою публікації в Google Scholar, пошук наукових праць без їх цитування в Google Scholar, інтерактивні посилання, отримані завдяки розширеному пошуку в Google Scholar.

Власний профіль у Google Scholar: реєстрація в Google Scholar, створення аккаунту в Google Scholar, параметри в аккаунті в Google Scholar.

Пошук і додавання статей у профіль автора в Google Scholar.

Видалення статей з профілю автора в Google Scholar.

Експорт вибраних статей з профілю автора в Google Scholar.

Створення повідомлень у Google Scholar.

Налаштування пошуку в Google Scholar.

Установлення опції показу посилань доступу до бібліотек в Академії Google.

Питання для самоперевірки

Позитивні властивості бібліометричної платформи Google Scholar.

Функціональні можливості систем Google Scholar.

Які етапи необхідно виконати для реєстрації в Google Scholar?

Бібліометричний портрет науковця, бібліометричний профіль установи та підрозділу установи.

Розвиток науки на підставі бібліометричних профілів учених і установ.

Бібліометричні профілі в системі Google Scholar.

Література: [6, с. 27-38; 10, с. 24-30; 19, с. 93-100; 27, с. 30-40].

Тема 5 Наукометрична база даних Index Copernicus (IC)

Інструменти оцінювання продуктивності бази даних Index Copernicus.
Основні можливості бази даних Index Copernicus для наукової співпраці.

Питання для самоперевірки

Що являє собою онлайнова наукометрична база даних Index Copernicus?

Як виконати реєстрацію в Index Copernicus?

Який функціонал доступний вашому профілю в Index Copernicus?

Які галузі знань охоплюють БД Index Copernicus?

Література: [7, с. 65-70; 13, с. 98-107; 14, с. 216-240; 15, с. 21-26; 24, с. 131-136].

Тема 6 Наукометрична база даних РІНЦ

Можливості авторського профілю в системі SCIENCE INDEX.

Основні функціональні можливості, що надаються авторам наукових публікацій.

Питання для самоперевірки

Що таке РІНЦ, як його отримати?

Які переваги надає реєстрація користувача в Науковій електронній бібліотеці?

Які можливості відкриває авторський профіль у системі SCIENCE INDEX?

Які основні функціональні можливості, що надаються авторам наукових публікацій?

Література: [7, с. 65-70; 13, с. 98-107; 14, с. 216-240; 15, с. 21-26; 24, с. 131-136].

Тема 7 Огляд наукометричних баз даних активності та індексів впливу діяльності окремих учених і дослідних організацій

Загальна характеристика бази даних ERIC (Educational Resource Information Center).

Мультидисциплінарна база даних Academic Search Premier.

Питання для самоперевірки

Надайте загальну характеристику бази даних ERIC (Educational Resource Information Center).

Охарактеризуйте мультидисциплінарну базу даних Academic Search Premier.

Література: [3, с. 13-16; 4, с. 14-20; 10, с. 6-10; 18, с. 16-20; 28, с. 10-11; 30 с. 28-35].

Тема 8 Наукометричні показники

Кількість цитувань наукових статей (індекс цитованості).

Імпакт-фактор (IF).

Індекс Хірша (h-індекс)

Питання для самоперевірки

Поясніть, як обчислюють коефіцієнт впливу журналу (JCR).

З'ясуйте, що потрібно враховувати, використовуючи показники імпаکت-фактора.

З якою метою було впроваджено індекс Хірша?

З'ясуйте особливості показників SNIP і SJR, які пропонує реферативна база даних Scopus.

Література: [6, с. 27-38; 10, с. 24-30; 19, с. 93-100; 27, с. 30-40].

Тема 9 Науково-видавнича інфраструктура

«Наукова періодика України» (Scientific Periodicals of Ukraine)

Загальнодержавна науково-технологічна платформа «Наукова періодика України»: історія створення.

Особливості, завдання та функції УІНЦ.

Питання для самоперевірки

Що таке УІНЦ?

Яке головне завдання системи?

Назвіть основну функцію УІНЦ?

Що забезпечує система УІНЦ?

Література: [3, с. 13-16; 4, с. 14-20; 10, с. 6-10; 18, с. 16-20; 28, с. 10-11; 30 с. 28-35].

Тема 10 Міжнародний реєстр учених ORCID

Особливості міжнародного реєстру учених ORCID.

Можливості, які надає ORCID-ідентифікатор для різних категорій користувачів.

Питання для самоперевірки

Опишіть особливості міжнародного реєстру учених ORCID.

Що таке ID ORCID і чи потрібний він науковцю?

Які проблеми розв'язує ORCID-ідентифікатор?

Які можливості надає ORCID-ідентифікатор для різних категорій користувачів?

Де і для чого потрібно вказувати ORCID ID?

Які особливості існують для додавання статей різними способами в ORCID?

Література: [3, с. 13-16; 4, с. 14-20; 10, с. 6-10; 18, с. 16-20; 28, с. 10-11; 30 с. 28-35].

Питання для підготовки до екзамена

1. Наукова публікаційна активність як важливий критерій оцінювання ефективності наукової роботи.
2. Когнітивні комунікації в науці.
3. Наукометрія та її завдання.
4. Бібліографічна та реферативна база даних з інструментами для відстеження цитованості статей.
5. Рейтинги учених.
6. Основні завдання й функції наукометричної платформи Web of Science.
7. Бібліометричні показники інформаційних ресурсів бази даних Sci Verse Scopus.
8. Пошук інформації у наукометричній платформі Web of Science.
9. Реєстрація профілю на платформі Web of Science. Бази даних наукометричної платформи.
10. Web of Science: Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Arts & Humanities Citation Index та Conference Proceedings Citation Index.
11. Українські журнали у наукометричній платформі Web of Science.
12. Характеристика, можливості та завдання наукометричної платформи Scopus.
13. Основні функції наукометричної платформи Scopus.
14. Інструкція користувачів наукометричної платформи Scopus.
15. Спеціальний інтерактивний портал наукометричної платформи Scopus: Elsevier Editorial System - «Видавнича Система Ельзевіра» (EES).
16. Аналітичний портал наукометричної платформи Scopus: SCImagoJournal & CountryRank (SJR).
17. Українські видання у наукометричній платформі Scopus.
18. Основні завдання й функції пошукової системи та бібліометричної бази даних Google Scholar.
19. Бібліометричні показники з бази даних Google Scholar у спеціалізованій програмі Publish or Perish.
20. Пошук за автором у системі Google Scholar.
21. Робота з Google Scholar: інтерфейс Google Scholar, опція розширеного пошуку, відсортування результатів пошуку, пошук за датою публікації в Google

Scholar, пошук наукових праць без їх цитування в Google Scholar, інтерактивні посилання, отримані завдяки розширеному пошуку в Google Scholar.

22. Власний профіль у Google Scholar: реєстрація в Google Scholar, створення акаунту в Google Scholar, параметри в акаунті в Google Scholar.

23. Пошук і додавання статей у профіль автора в Google Scholar.

24. Видалення статей з профілю автора в Google Scholar.

25. Експорт вибраних статей з профілю автора в Google Scholar.

26. Створення повідомлень у Google Scholar.

27. Налаштування пошуку в Google Scholar.

28. Установлення опції показу посилань доступу до бібліотек в Академії Google.

29. Index Copernicus (IC) - он-лайн наукометрична база даних (Польщі).

30. Інструменти оцінювання продуктивності база даних Index Copernicus.

31. Основні можливості бази даних Index Copernicus для наукової співпраці.

32. Бібліографічна база даних наукових публікацій учених Росії і країн СНД - РІНЦ (російський індекс наукового цитування), основні завдання й функції.

33. Аналітичний інструментарій Science Index отримання даних про публікації та цитованості статей на основі бази даних РІНЦ.

34. Наукометричний інструментарій РІНЦ.

35. Оцінки результативності використання бази даних РІНЦ.

36. Наукометрична база Magazines Full-Text універсального змісту доступу бібліографічних посилань, рефератів, повних текстів на публікації.

37. Наукометрична база ERIC (Educational Resource Information Center) (США) з проблем освіти.

38. Наукометрична база Academic Search Premier універсальної тематики.

39. Індекс Хірша або h-індекс.

40. Індекс цитування.

41. Імпакт-фактор (ІФ або IF).

42. Український індекс наукового цитування (УІНЦ).

43. Український індекс наукового цитування (УІНЦ) як система наукометричного моніторингу суб'єктів наукової діяльності України.

44. Основні завдання й функції, класифікаційний рубрикатор.

45. Публічний пошуковий інтерфейс ІС «УІНЦ»: інтерфейс пошуку вчених, інтерфейс пошуку наукових установ.

46. Обліковий запис ученого у ІС «УІНЦ»: вкладка «паспорт», вкладка «публікації», вкладка «аналітика».

47. Обліковий запис установи у ІС «УІНЦ»: вкладка «паспорт», вкладка «співробітники», вкладка «аналітика».

48. Розділ аналітики ІС «УІНЦ» Сторінка «Про проект» ІС «УІНЦ».

49. Пошук об'єктів у системі.

50. Аналіз показників суб'єктів наукової діяльності: індивідуальні суб'єкти наукової діяльності, колективні суб'єкти наукової діяльності, показники реєстру ORCID, показники Web of Science, показники SciVerse Scopus; показники

проекту «Наукова періодика України».

51. ORCID як складова рейтингу вченого.

52. Коректна цитованість статей (у зв'язку з пошуковими системами) через міжнародний реєстр учених ORCID.

53. Можливість публікації статей у престижних міжнародних наукових видання за допомогою міжнародного реєстру учених ORCID.

54. Формування особистого рейтингу в Українському індексі наукового цитування (проект «Наукової періодики України») за допомогою міжнародного реєстру учених ORCID.

55. Можливість участі в рейтингах міжнародного рівня завдяки міжнародному реєстру учених ORCID.

56. Участь у поданні заявок на гранти завдяки міжнародному реєстру учених ORCID.

Рекомендована література

Основна

1. Harnad S. Open Access Scientometrics and the UK Research Assessment Exercise [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eprints.soton.ac.uk/267142>

2. Harnad S. Validating Research Performance Metrics Against Peer Rankings [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eprints.soton.ac.uk/265619>

3. Hirsch J. E. An index to quantify an individual's scientific research output PNAS. - 2005. - V. 102, N 46. - P. 16569-16572. doi: 0.1073/pnas.0507655102.

4. Meho L. I., Yang K. Impact of data sources on citation counts and rankings of LIS faculty: Web of Science versus Scopus and Google Scholar. J. Am. Soc. Inf. Sci. 2007. V. 58, № 13. P. 2105-2125. doi: 10.1002/asi.20677.

5. Білошицький А. О., Гогунський В.Д. Наукометричні бази та індикатори цитування наукових публікацій. Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві: збірник наукових праць. М-во освіти і науки України; Одеський нац. політехнічний університет; Херсонський політехнічний коледж. Одеса, 2013. Вип. 4 (5). С. 198-203.

6. Для чего нам нужны международные наукометрические базы данных [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://web-in-learning.blogspot.ru/2012/11/blog-post_24.html

7. Краткое пособие по поиску информации в Web of Science [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/wok5_wos_qrc_ru.pdf

8. Мриглод О. І., Кенна Р., Головач Ю. В., Бберш Б. Про вимірювання наукової ефективності [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnanu_2013_10_11.pdf

9. Наука України в дзеркалі наукометричної бази даних SciVerse Scopus [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.jsi.net.ua/scopus/>

10. Наукова періодика України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbisnbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

11. Наукометрические базы данных [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ntb.pstu.edu/?id=22&L=1>
12. Наукометрія // Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.lingvo.ua/uk/Interpret/uk-ru>.
13. Оборський Г.О., Гогунський В.Д. Нові тенденції і завдання щодо підготовки науковців вищої кваліфікації [Електронний ресурс]. Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві. Вип. 2(5). О.: АО Бахва, 2013. С. 15-22.
14. Проблеми та перспективи публікації статті в українському журналі, що входить до зарубіжної наукометричної бази [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/VchdpuPN_2013_112%282%29_24.pdf
15. Рейтинги суб'єктів наукової діяльності України (наука України в дзеркалі наукометричної бази даних SciVerse Scopus) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.jsi.net.ua/scopus/>
16. Симоненко Т. В. Наукометричний напрям розвитку депозитарію «Наукова періодика України» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/articles/2010/10stvnpu.html>
17. Чайковський Ю., Сілкина Ю., Потоцька О. Наукометричні бази та їх кількісні показники. - Ч. І. Порівняльна характеристика наукометричних баз. Вісник НАН України. 2013. № 8. С. 95-97.

Додаткова

18. Наукометрія [Електронний ресурс] // Вікіпедія. - Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Наукометрія&oldid=12279876>
19. Наукометрія [Електронний ресурс] // Informetrics.ru. - Режим доступу: <http://informetrics.ru/articles/index.php?cat=34>
20. Рейтинг сайтів українських університетів за даними Вебометрікс (2015 р.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/rating/45902/>
21. Рейтинг університетів України III, IV рівнів акредитації «Топ-200 Україна» у 2015 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=4068>
22. Соловяненко Д. В. Галузь наукометрії в умовах конкуренції основних наукометричних платформ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/articles/2011/11sdvgnu.pdf>
23. Флегантов Л. Для чего нам нужны международные наукометрические базы? [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://web-in-learning.blogspot.com/2012/11/blog-post_24.html

Інформаційні ресурси

1. Scopus - <http://www.scopus.com/>
2. Google Академія - <http://scholar.google.com.ua/>
3. WEB OF SCIENCE
4. РІНЦ - <http://elibrary.ru>
5. Український індекс наукового цитування - <http://uincit.uran.ua/>
6. DOAJ - <http://www.doaj.org/>